

MILUTIN BOJIĆ

IZABRANE PESME

KONTRAST
Beograd, 2022.

PESME
(1914)

VJERUJU

Verujem sebi u dan iskušenja,
    Kad reč se tuđa ispred mene stavi;
Verujem sebi u dan razorenja,
    Pobednom pesmom smrt kad demon slavi;
Verujem sebi u dane prezrenja,
    Pogrdnih reči val kada me plavi;
Verujem sebi i snagom titana,
    Zaklapam groblja iznurenih dana.

Jer ne plašim se leševa što vele:
    I mi smo hteli to, što ti bi hteo,
No zalud božju iskru ljudi žele:
    Pašćeš pod jaram kao i svet ceo;
Duge su borbe taj zakon zavele,
    A trnov venac sam je Gospod spleo. –
Verujem sebi, ne plašim se reči:
    Ja imam Boga, pred kim se ne kleči.

Verujem sebi u časove tame.
    Kad ječi tartar i kad bakar bljuje;
Verujem u čas i pogrde same,
    Kad mi u lice smeje se i pljuje,
Verujem sebi u časove čame.
    Molitvom, koju moj Bog samo čuje,
Dižem se iznad luciferskog besa,
    Čarobnih maga i satirskog plesa.

(1910)

MRTVI BOGOVI

Mudrosti dosta! O, pali smo nisko.
U večnu noć nas naše vode zublje,
A čini nam se sunce nam je blisko.
Mremo bez svesti, tonemo sve dublje.

Raskrstili smo sa prošlošću gnjilom,
U noć zala je pogrebosmo celu,
Budućnost svojim ljuljuška nas krilom.
Sami u svome grcamo opelu,

A čini nam se to je pesma dana,
Pesma spasenja i života mlada.
Krijemo prošlost s pohlepnošću vrana,
Grcamo u snu večnih maskarada,

A čini nam se da zderasmo maske.
Razlupali smo bogove i gordi
Slušamo golih reči prazne praske.
I slični divljoj Atilinoj hordi,

Žrtvenike smo razvejali davno.
I sad bez vere u magle jesenje
Dršćemo bleđi i plaćemo stravno:
Srušenog hrama davi nas kamenje.

Pustoš bez iskre svetlosti što plama
Svud oko nas je, a nama se čini
Istine zublja da gori u nama
I da nas vodi nebeskoj visini.

Zar je već jesen čovekovih dana
Posula inje po srcu, zatrne
Poslednji spomen prošlih velikana?
A svetlost kamo da iz magle crne

Vodi nas Bogu? Boga, Boga kamo?
Istina vaša i nauka nova
Večito groblje umova je samo,
A nad njim sjakte Vavilonska slova.

O ja bih rado priče praiskonske,
Ja volim bajke: mladosti su pune,
U njima jek je trube jerihonske,
Dok vaša sreća po grobljima trune.

Nek' moja sreća sanja i na laži.
Više je volim no nauke vaše:
I ludu mladost moje oko traži,
A najmudriji grobari ga plaše.

U duge, kišne i jesenje noći
Kraj razrušenih gledam žrtvenika.
Besciljan život bez vere i moći
Bludi po magli i grca bez krika.

(1910)

POSLEDNJI ČOVEK

Davno raskrstivši s Bogovima palim
Ne preza, ne strepi, mirno život živi,
Ne zna šta je mrzim, ni volim ni žalim:
Odvratno mu nebo i vidici sivi.

Mrzi blage noći kad mirišu strasti,
Kad nebo treperi, kad blista vedrina,
Kad se reka vala mračna kô sablasti
I crni se borje, caruje tišina.

Ta svečanost puna čarobnosti neke
Tako je daleko – puna čame gnusne.
On nemarno diše miris mlade smreke
I s dosadom grize ispucale usne.

Kameno mu srce ne oseća više
Sunce što obesno gori vrh planina,
Sunce što iz voda drhtav uzdah siše
I kô paru penje do plavih visina,

Sunce što blešteći na zapadu trne
I rasipa jaru i u krvi grezne,
U svom sjaju gordo silazi u bezne
Dok se pokraj voda svele vrbe crne.

I to sunce moćno čini mu se kao
Neka izmoždena i prodana žena,
Uvela bludnica, s koje sjaj je slao,
A ona raskošno otkriva ramena.

Sve maštave tajne, sve mirnoće mraka,
Sve glasove čudne, što pevaju život,
Poznao je davno. Sada bez oznaka
Zatvara ih mirno u mrtvački ćivot.

Sada pun dosade bogova se seća
I smeje se Bogu koji vaskrsava.
Ah, živeti možda nekad beše sreća!
On bi sad da spava, za vekove spava.

Život mre. On sanja. I bez volje, sveže
Javljaju se slike iz mladosti rane,
Onda kad je Amor još širio mreže
I otrovne strele slao na sve strane.

Volelo se nekad. Ljubav! Kakva šala
Ljubav!... Ali ipak. – On se čudno trza.
„Ljubav. – Šta to beše? Možda izvor zala?“
I on steže čelo, slike da ubrza.

Ljubav!... Ljubav. Ljubav. I tada se seti.
Ah, da, to je. bilo još u one dane
Kad detinjsko srce traži oganj sveti
I hoće plodove nigde neubrane.

Na vrućoj obali u raskošno veče,
Kad žuti odblesak krije magla neka,
Trza se. Hoće li zar da nešto reče
To trzanje grudi poslednjeg čoveka?

Lažući sam sebe pogledom je pio
Plave ženske oči u koje se tone;
Kô svetinjom nekom opijen je bio,
Jak kao nebesa i – gotov da klone.

– – Sa svetinje brzo prah tajne je spao
I osramljen idol drhtao je bludno:
On je niskoj strasti ime Boga dao;
Strast u njemu samo buktala je žudno.

– – „O, razbludna tajno, što ne osta tajna?
Zar i ti morade rasvetljena biti?
Aj, u nedra tvoja mračna i beskrajna
Sav bol svoga ništa najslade je skriti.

O, Gospode, daj mi one ljude vere
Kojom David negda verovaše u Te!
Gospod ćuti. Mrak se samo jače stere,
I praznina zjapi i nebesa ćute.

No ni tebe nema, moj željeni Bože.
– – Pa zašto razumem celu vasseljenu?
Čuj! Straha i vere ko mi dati može?
Uzbuditi dušu čamom satrvenu?

Survajte se stene!... Ne!... I to razumem.
Za mene nema tajne. O, svetila noći,
Jurite, da tok vam rešiti ne umem,
Sve bešnjje, sve bešnjje, iznad moje moći.

Prokleti predaci! Umom punim leda
Sahraniste srce, što sav život znači.
Sad iz mene samo Um sluša i gleda;
Do nagote gadne svaki Idol svlači.

Da. Vi ste mislili vascela lepota
Ne spava u božjoj iskri vaša srca;
Vi mišljaste kad se pozna sva nagota
Svega što kô tajna u duši se zrcra,

Poznaće se život! U meni draž sva je.
Ali vi ste grobljem stvorili me živim.
Jer ja nemam srca, a go razum šta je?
Ironija moći. Zar njoj da se divim?”

(1910)